

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 40.

V Ljubljani, v petek 19. februarja 1886.

Letnik XIV.

Kaj tiči za poljskim vprašanjem?

Na to zadevo najdemo nek odgovor, ki je tudi za Avstrijo zelo važen, v „Kölnische Volkszeitung“ v dopisu iz Berolina. Tam se bere nekako tako-le:

Državni in deželni zbor bi bila rada zvedela, kaj je za sedaj tako nujnega v politiki, da se morajo Poljaki iztirati iz države. Vlada pa na to ni odgovorila niti se za taka vprašanja zmenila, in tako se še dan danes ne vé, kaj je bil resničen vzrok prognanstvu.

Vsak lahko vé, da poljsko vprašanje ni nujno, niti ne more biti dotlej, dokler so vlasti, ki posedajo poljsko zemljo v politiki med seboj enih misli, in sicer njih politike na zunaj.

Ko bi bile med seboj edine, in bi v vzhodnem vprašanju gledé na mir Evropi ne iskala vsaka sama sebe, marveč odkritosrčnega porazumljenja, potem bi poljsko vprašanje ne bilo niti toliko nujno, niti nevarno. Te tri vlasti: Rusija, Avstrija in Nemčija se dosti močne, zadušiti vsako poljsko vstajo ne le skupno, marveč tudi vsaka za-se, naj bi se drugi dve ne vtikali vmes. Če pa te tri vlade niso edine, je mogoče, da se sprimejo te tri med seboj, potem pa je vsak pripomoček dober, da se oslabi nasprotnik. In kaj bi bilo boljšega, kakor vstaja na Poljskem.

Nemški, na pol vladni časniki, so že večkrat povdarjali, da Habsburška monarhija more pogrešati Galicijo, ki je zunaj naravnih mej, zunaj Karpatov. Pruska država pa ne more tako lahko pogrešati Poznanskega, sicer nastane velik razkol na nje vzhodni polovici, zveza med Kraljevi in Vratislavo bi bila pretrgana in državna meja bi se za 18 milj blizu Berolina pomaknila. Knez Bismark je ravno to povedal v poslaniški zbornici. Še manj pa bi bila Rusija pripravljena, odstopiti poljsko zemljo, zgubila bi veliko prihodkov in podlago nje delovanja na zahod. V tem oziru bi bilo za Avstrijo najbolje, da bi se v skrajni sili Poljske teže znebila; tudi Nemčija bi ne bila pri tem toliko prizadeta, ako bi le

imela gotovost, da Prusija zaradi tega ne bo škodo trpela, a za Rusijo je poljska dežela kakor trn za nohtem. Kdor hoče Rusiji kljubovati, naj se le potegne za Poljake. Poljsko vprašanje, naj nastane kjer koli si bo, ima obrnjeno ost proti Rusiji in po okolnosti tudi proti Prusko-Nemškem.

A tudi še to vprašanje nam ne razjasni do dobrega situacije. Treba je gledati na splošni položaj v Evropi. Nemčija v sredi dveh držav, ktere bi sovraštvo med seboj zedinilo, bi imela težko stanje, ter bi se dolgo ne mogla ohraniti. Nemška politika bi se mogla ozirati sedaj na Francosko, sedaj na Rusko, kakor to kažejo sedanje homatije na vzhodu. Rusija ni dosegla, kar si je obetala od Prusije s tem, da je nje politiko podpirala od leta 1866, prišla je na zahodu še ob to veljavo, kolikor jo je imela dosihmal. Moskoviti Bismarku tega ne bodo nikdar odpustili. Protiteža temu mrzenju med Rusijo in Prusijo ima biti nemško-avstrijska zveza. (Glejte no, tako sodijo zunaj o nemško-avstrijski zvezi; pri nas bi pa vsakega radi pod ključ dejali, kdor le dvomi nad odkritosrčno prijaznostjo Bismarkovo in trdi, da bi Bismark nikoli Avstrije ne iskal, naj bi mu ne bila nje prijaznost bolj potrebna, kakor njegova Avstriji.)

Brez zaveze Nemčija, kakor so sedaj stvari, ne more biti; znamenje slabosti, to vsak vé, je tudi to, da Bismark išče prijaznosti z laško vlado in še celó s Španjsko, dasiravno je prepričan, da bi mu v vojski zoper Francoze bili le bolj dvomljive koristi. Anglija nam pri naselbinah ne bo škodovala, na suhem pa malo koristila. Še Gladstone je spoznal bedastačo, da je zavidal nam (Nemcem) naselbine, danes pa, ko je na novi vzplamtel vzhodno vprašanje, taka ne bo več ljubkoval z Rusijo. Pa tudi ministerstvo tori-jev (aristokratov) naj bo prijazno z Nemčijo, kakor že hoče, bi podpiralo Nemčijo le na morji zoper Rusijo; na kopnem angleška prijaznost tako ne koristi nič. V vojski na kopnem more Nemčija zanašati se le na Avstrijo.

Po človeško soditi, je sukob z Rusijo neizogibljiv, naj bo že vzrok ta ali oni. Boja ne bo iskala ne Nemčija, niti Avstrija, posebno pa dokler je cesar Viljem pri življenji, a tudi ruski car ga ne želi, ker pravijo, da vse sovraštvo se zbira nad osebo ruskega prestolonaslednika. Vojska z Rusijo pa ni stvar, kar si bodi, tudi ob vgodnem vremenu ne; le pogledimo, kako daleč vsaksebi je Varšava, Moskva in Petrograd, vojska jih ne more posesti drugače, da se razdeli, kako bi jih še le mogla obdržati in braniti.

Državni kancelar ni prijatelj Poljakom, on jim ne zaupa in jim ne bo nikoli zaupal; a ko bi ga sila prignala, bi se vendar le njih poslužil. Poljska na novi vzbujena pod avstrijsko višo nadvlado, bi bilo najboljšo orožje ali pa najboljša obramba zoper Rusijo. A to bi bilo nevarno za Prusijo, dokler se Poljski narod drži mej l. 1772 (pred razdeljenjem) in ne pozabi pruskega dela iz poljske države (kosa v Westpreussen), kar pa poljski narod, naj bi postal kedaj samostalen, sam po sebi iz drage volje ne bo nikdar storil. Državni kancelar toraj Poljake na Poznanjskem in v zahodni Prusiji (ktera je še le l. 1772 Prusiji pripadla, in kjer živi še več poljskega ljudstva, zahodna Prusija je pa že od časa reformacije pri državi Hohenzollerjev) kar moč skuša ponemčiti, da se vpliv Poljske na nič dene. On pač misli, da se bo to zgodilo, kakor brž bo zemlja in kapital, ki je v nji naložen, v nemških rokah; in res, to se bo že zgodilo, ne bo nikoli dolgo temu. Da je postavil Nemca na nadškofovo stolico, to mora služiti tudi Bismarkovemu namenu.

Ako to vse prevdarimo, lahko nekoliko razumemo iztiranje Poljakov, a okrutnost in neusmiljenost vendar-le ostane. Potrebe (politiške) za to ni bilo; da se sploh kaj tacega lotijo in da se jim z germanizovanjem tako mudi, nam priča, kako blizu je že čas javnega razpora. Preden preteče prihodnje desetletje, se bo že to določilo. Boljše bi bilo, da je vsa ta bojazen pretirana. Državni kancelar bi bil

LISTEK.

Pisma iz tujine.

VII.

Lahko bi mi kedo rekel: Toliko sijajno slikaš ljubezen do domovine, a kaj pa sam delaš v tujini? No, tudi prav; toraj imam danes opraviti sam s seboj ter se popišem lepše kakor morem — kakor sem. Najprej hočem razkriti svojo osodo in vse slučaje, vsled kterih sem, kar sem in sicer — v tujini.

V drugi latinski šoli (bil sem pri očetih frančiškanih v Novem Mestu) pošel mi je „nervus rerum“, to je, pomoč mojega dobrotnika, kterega se bodem vedno s hvaležnim srcem spominjal, je izostala, izostali so tudi očetovi doneski, kaj toraj? Poslovim se s solznimi očmi — od šolske sobe, od tovarišev, od ljudomilih učiteljev, od gostoljubnega samostana, od kterega nisem prejemal samo duševnih, ampak tudi telesnih dobrot. Ali kaj sem hotel? Čevlji so bili razdrapani, gospodar je zahteval stanovninu, trebalo bi tudi knjig (da, učenost ni zastoj), zato sem vas zapustil vi viri modrosti, vede in znanja, dasi žejen po naukih in hrepeneč po izobraženji. Zatekel sem se toraj zopet v naročje

rodne zemlje Črnomeljske; ali Suha Krajina ne more preživljati vsih svojih otrok, pri nas je treba vsakemu drugemu, tretjemu bratu, ne samo „desetemu“, po sveti s „trebuhom za kruhom“. Hajdi toraj po oni sledi, po kateri hodi vsak Belokrajec, išče si svojega zaslužka s krošnjarstvom po sveti okoli.

Tu bi bilo zanimivo preiskovati, kedaj se je začelo pri nas krošnjarstvo, kedaj pri Kočevcih naših sosedih? Tiskanih virov nimam pri rokah, zato moram samo to povedati, kar sem sam opazil ali slišal. Krošnjarstvo med Slovenci iz Bele Krajine v tem obsegu, kakor dandanes, še ni tako staro in so Kočevci gotovo poprej krošnjarili kakor Slovenci. Kočevci, preselivši se iz Švabskih v naše kraje, niso pozabili popolnoma krajev in potov, od koder so prišli; pohajali so sem ter tje nazaj robo prenašajoč in tržeč posebno z južnimi pridelki, ktere so dobivali iz bližnjega Trsta. Treba je bilo samo dveh, treh slabih letin, in Belokranjci so začeli posnemati svoje sosedo in tako se je precej časa pečalo tudi nekaj naših ljudi s krošnjarstvom. Da je to posnemanje Kočevcev, razvidi se že iz tega, ker tudi slovenski krošnjarji hodijo isto pot in v one kraje, kamor so Kočevci od nekaj hodili, namreč med Nemce po Štajerskem, Avstrijskem, Bavarskem in celó po Virtemberžkem. Dandanes so se krošnjarske

razmere vsled železnice mnogo spremenile in sicer za krošnjarje na slabše. Tudi postave so dandanes vse ostreje in krošnjarjem neugodne, zato je krošnjar v naših časih preganjan, kakor nikdo drug tako iz kterega-koli stanu. Trgovci krošnjarja niti viditi ne more, kajti trgovcu je roba stalna in so kupovalci na nogah, krošnjarju je pa roba na nogah in so kupovalci stalni. Krošnjar torej živi o zloznosti kupujočega ljudstva ter je sam velik trpin, kajti treba je širokih pleč in trdnih nog, da preneseš vsaki kilogram robe svojih sto kilometrov daleč, predno se je znebiš. Trud še ni ves poplačan, ako zahtevaš dva ali tri novčice več za vsak kos, kakor pa zahteva trgovec v mestu, ki celi dan lenobo pase in se mu stokrat bolje godi, kakor pa ubogemu krošnjarju.

Takošne so toraj razmere krošnjarstva, v čegar sredo sem stopil iz druge latinske šole. Stric moj, sam eden prvih krošnjarjev iz naše vasi, si je hitro domislil, kako me more porabiti pri svojem poslu. Dogovori o tem so bili kmalo skončani in ker je bil ravno čas za to, bilo se je treba pripraviti na daljno pot. Oče preskrbeli so mi potrebnega denarja le toliko, kar je bilo za potovanje potrebno, kajti robo krošnjarsko (tržet) obljubil je stric na „kredit“ preskrbeti mi tam na daljnem Bavarskem. Mati

že mnogo več germanizoval na Poznanjskem in na zahodnem Pruskem, ko bi se ne bil lotil boja s katoliško cerkvijo, tam je pa bil boj ob enem tudi zoper narodnost. Ako bodo nižji uradniki predloge zoper Poljake tako nerodno izpeljavali, kakor je njih navada, nastane tam druga izdaja kulturnega boja in nasledek bi bil ta, da bode veleposestvo protestantsko, proletariat pa poljski, in nastala bi tam „Irska“ za prusko državo.

Pastirski list Graškega knezoškofa Zwergerja.

(Konec.)

Kteri so pa pripomočki, da se obvarujemo nevarnosti večno pogubljeni biti? Sedaj hočem nasteti le poglobitve pripomočke; ako pa bi bilo po nastopu in razširjenosti krivovera treba še posebnih, hočem jih navesti ali sam ali po Vaših dušnih pastirjih.

Splošni pripomočki so taki, kakoršnih se poslužujemo o kužnih boleznih, da si obvarujemo zdravje na telesu, varujemo se okuženja ter živimo tako, da nismo tako podvrženi okuženju. Prvi pripomoček je v tem, da se ne pečate s temi, ki zmoto razširjajo, niti ne berete njih spisov in tiskarij. Ako se Vam kaj tacega pošilja, ne berite sami, tudi nikomur ne dajte brat, dajte to Vašemu dušnemu pastirju ali vrzite v ogenj.

Ako pa pridejo taki krivoverci k Vam, ne hodi blizo ne Vi, ne Vaši; ne poslušajte jih! Tako naravnost zapoveduje Bog vernim v njih obnašanju do krivovercev. V pastirskem listu 6. jan. 1869 sem Vam položil na srce le-te besede: „Ako tak pride k Vam, veli apostol Janez, ki nima tega nauka (namreč Kristusovega), ne sprejmite ga v hišo, niti ga ne pozdravite, kajti kdor ga pozdravlja, vdeležuje se njegovih hudobnih dejanj.“ Tako velela naravnost sv. Duh po apostolu Janezu, in po več trgih so meščani stanoviti v veri tudi to po črki izvrševali tako, da krivoverci po vsem trgu niso našli prostora, da bi razširjali krivo vero, in so mogli kopita pobrati.

Ali pa ni zoper krščansko ljubezen tako zapirati hiše tujemu človeku? Kristjan bi prav za prav tega ne smel vprašati, ker to naravnost zapoveduje sv. Duh, ki je duh ljubezni in to po najmilejšem učencu ljubezni, njegovo ljubeznjivost povdarjajo še celo krivoverci, ki grajajo druge apostole. Da, krščanska ljubezen zahteva, da vse ljudi ljubimo in to v resnici. Prepoveduje toraj, da bi kdo iz poštne vpljudnosti privolil, da bi tak veri nevaren človek oškodoval v njih veri krščanske družine, občine in ljudstva v najsvetejših stvaréh v sveti veri, kjer preti nevarnost večnega pogubljenja.

Bil bi dalje žalosten dokaz nevednosti in preziranja svete vere in vrednosti človeške duše, ko bi ravno v teh stvaréh grajali to, kar sicer zvesto izvršujemo v stvaréh najvažnejših in imenitnih. Zakaj pa postava zapoveduje odstraniti kužnega, niti občeati ž njim. Ali če kdo iz same hudobije, ali iz pomilovanja vredne blaznosti, ali celo iz zabave hiše

požiga, ali je potem tudi pomanjkanje ljubezni, ako mu meščani hiše zapró in ga tako silijo na odhod. Ako je to v časnih rečéh dovoljeno, bi mar postalo h krati zoper ljubezen, ko gré za veliko više dobro, za pravo sveto vero, od ktere zavisi zveličanje naše duše?

Toraj Vas prosim, preljubljeni po vseh stranéh škofije, ko bi se še kedaj prikazali taki veri sovražni ljudje, ravnajte se natanko po povelju sv. Duha: „Ne sprejmite takega več v svojo hišo in ne občeajte ž njim, ker kdor občeuje ž njim, vdeležuje se vseh njegovih hudobnih del, vse nesreče, ki prihaja iz tega za časnost in večnost.“ A opozorujem še na nekaj. Sv. apostol Janez veli samo, ne sprejeti v hišo takega veri nevarnega človeka in ne občeati ž njim, potem odide. Sv. Janez pa ni zapovedal dotakniti se takega, ali s silo odpraviti ga, niti tega ni dopustil zasobnim ljudem. Ako bi to storili zasebni ljudje, je pa to napačno v božjih očéh.

Da, sedaj in vsak čas hočemo sveto vero braniti in varovati zoper vse napade, naj pridejo od ktere-koli strani, ali rabiti nam je le dovoljenih pripomočkov, niti ne smemo nikdar rabiti kaj nedopuščenege. Tako sem Vam povedal l. 1869 in to še sedaj velja.

Drugi pripomoček je v tem, da si prizadevate dan na dan bolj razumeti nauk rimsko-katoliške cerkve in skrbeti, da so Vaši dobro v tem podučeni in da se trudite nauke svete vere bolj natančno spolnovati. Tako se Vi in Vaši obvarujete krivovera, vsak dan, kakor drugi ljudje se bližate grobu, a tudi večnemu zveličanju, ki je zagotovljeno vsem tem, ki krščanski živé.

Tretji pripomoček pa je v tem, da si sedaj sv. leto obrnete v prid. Mi vsi in z nami ves katoliški svet molimo drug za drugega, da si izprosimo milost v obranjenje in izvrševanje prave vere.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. februarija.

Notranje dežele.

Ce se smé komu v Avstriji netaktnost očitati, tako očitanje v prvi vrsti na *Dunaji živeči nemški podaniki* zaslužijo. Nedavno ustanovili so si lastno domoljubno društvo „Niederwald“, ki ima že 700 udov. Namen mu je, da ostanejo na Dunaji in v Avstriji sploh živeči Nemci v vedni in najtesnejši zvezi z nemško državo. Človek bi ne imel nič proti temu, da si osnujejo domoljubno društvo na tujem, kjer se bodo zbirali ob prostih urah in se o domačiji pogovarjali, toda storiti bi morali to drugače, po drugem načinu. Pred vsem je že ime razžaljivo za Avstrijo. Ali veste, kaj je Nemcem „Niederwald“? Ondi jim stoji velikanski narodni malik iz bron vli v podobi nezmagljive Germanije v večno strašilo Avstriji in Francozom, kateri obe državi je Nemčija naklestila. In to ime dajo Nemci v prestolnici Dunajski?! Ali se ne pravi to iz gostoljubne Avstrije norčevati se! To je breztačnost, kakoršna se le pri oholih Nemcih nahajati zamore. Da ne bo dobrega sadu obrodila, smo že sedaj prepričani. Kaj bi le Bismark naredil, ko bi si ubogi Poljaki drznili v Berlinu le kaj sličnega misliti,

nikar pa še le osnovati? Iz dežele bi jih zapodil, da bi se komaj sproti pobirali in reči moramo: V tem slučaju bi prav imel.

Slinkanje je že v navadnem življenji jako ostudna lastnost; nepopisljivo ostudna pa postane, ako tako ničevno človeče na politično polje z njo zagazi, kakor je to letos napravil *nemški klub* in njegovi član Litomeřki poslanec dr. Pickert. Mož se je bil namenil govoriti o verifikacijskem sodnem dvoru, kakor so ga letos nekteri poslanci zahtevali, pa je že med prvimi uvodnimi besedami pozabil namen govora. Bismarkizma je bil tako poln, da je že takoj v začetku preskočil črno-rumeno državno mejo ter je jel Bismarka objemati in mu hvalo peti. Bismarku se mora slinkanje avstrijskih Prusjanov v resnici že gnjusiti; saj mora vendar sprevideti, da je to že prav pasje dobrikanje, kar ti ljudje njemu nasproti počno! Studiti se mu mora, da se njegovo ime tolikokrat rabi v tuji državi za hujskanje in sumničenje drugih narodnosti; še bolj se mu morajo pa studiti ljudje, ki ga na malikovalski način časté in si vedno želé pod njegovo pest priti iz tolikanj jim pristujene Avstrije. Bismark je sam o sebi do dobrega prepričan, da je on le zaradi tega prijatelj Avstriji, ker to sedaj še varnost Bismarkije zahteva; to pa ravno tako dobro z nami vred vedó naši prusjani, ter so ravno zaradi tega največega zaničevanja vredni, ker gojé velikozidajske namene.

Nemci pri vsaki priliki povzdigujejo se čez Slované, zlasti pri današnjem vedno na dnevnem redu stoječem jezikoslovnem vprašanju, kjer se Slovonom tudi zaničevanja ne manjka. Imajo li *Nemci v Avstriji* pravico povzdigovati se nad Slované, kakor o zlati dóbi, v kateri so si to z neko drznostjo prisvojali? Ne, gotovo ne; pa poglejmo to stvar natančneje. Če se ozremo na današnjo Avstrijo, se nam razun nekterih planinskih dežel povsod pokaže, da so Slovani v prevagljivi večini, tako po svojem številu, kakor tudi pri spolnovanju svojih državnih dolžnosti. Davka Slovani zdatno več plačujejo, kakor pa Nemci; krvnega davka, t. j. vojakov, tudi Slovani še nekaj nad polovico dajejo skupni avstro-ogerski armadi. 102 pešpolka imamo in od teh je 54 pešpolkov slovanskih, ostali pa madjarski in nemški. Tukaj toraj ni nikjer vzroka, da bi se Nemec, ki je v tolikošnji manjšini nam nasproti, nad nas povzdigoval. Nemci očividno niso tisti, ki državo vzdržujejo, temveč Slovani, in vzdržujočemu se spoštovanje nikdar ne sme odrekat, ako je sicer poštenjak. Da so pa Slovani večji poštenjaki v tem oziru, kakor liberalni Nemci, razvidno je iz tega, ker Slovani zahtevajo in ponujajo vsakemu svoje, Nemci hočejo vse za-se, za Slované nič! Kar se konečno jezika tiče, ob čegar boben Nemci še vedno tako vdrihajo. češ, „mi in pa naš jezik smo kulturni narod“, jim tudi lahko z dobro vestjo rečemo, da je predmarcova dóba že zdavnej pokopana. Slovanski jeziki so se od tedaj z obudovanja vredno močjo in mladostnim ognjem tako krepko vspeli na višjo izobraženost, da smete vzeti ktereakoli ter ga rabiti v najvišjih krogih in za najvažnejša državna pisma. To se vé, da se tega navadni kmetovalec ali delavec ne sme lotiti, kakor tudi Nemcem ne bo na misel prišlo, da bi hribovca na ministerski stol posadili in mu peró v roko potisnili. Opti na vse to še enkrat rečemo, da Nemec nima pravice v Avstriji Slovanov zatirati, kajti dóba v kateri je Nemec gospodaril, Slovan pa še neizobražen poslušal in služboval, je že pokopana in se ne bo nikdar več povrnila.

Na Dolenje-Avstrijskem delajo se priprave za *veliki kmetski shod* že več časa. V nedeljo, 14. t. m., imel je dotični odbor sejo, v kateri se je razgovarjal o raznih pripravah in sklenil sledečo resolucijo: „Državni zbor naj skrbi, da se

(mačeha) napolnili so mi popotno vrečo s hlebom kruha ter pridjali so nekoliko suhega mesa. A jaz šel sem k okrajnem glavarstvu po potni list, tako zvani „Ausländer-Pas“, kteri se je glasil „zu hausiren für die deutschen Bundesstaaten“. Poiskal sem si v hosti palico iz trdega lesa, kajti stric je rekel, da na Bavarskem se nahajajo veliki psi. Vrezal mi je stric tudi v to palico mero za vatile, po kateri bodem meril trake in druge kramarske prtljije. Dobil sem tudi trdne čevlje in toplo suknjo iz kočevskega suknja. Bil sem še precej oblečen. Ko je bilo že vse po volji strica pripravljeno, poslovil se sem pri starših, bratu, sestrama in sorodnikih, ter silno ginjen (kajti bilo je moje prvo odhajanje v daljavo) vzdignil se sem s stricom tja gori proti semiškim hribom. Na vrhuncu obrnil sem se še nazaj ter zrl po dolini na prijazno vas Rožanec, da vzamem zadnje slovo, od kraja, v katerem mi je tekla zibelka, potem hajd naprej. V Novem mestu smo prenočili. Šli so z nama tudi štirji drugi krošnjarji iz našega kraja. Prvo noč mojega potovanja nisem skoraj nič spal, kajti bil sem razburjen zaradi težke ločitve in v drugo prišlo mi je na misel šolsko dejanje in da morem tako mlad po sveti, namesto da bi se učil in likal. Zjutraj ob 5. uri zbudil sem tovariše ter jih opomnil, da bi dobro bilo, ko bi šli k sv. maši v Franjevsko

samostansko cerkev. Tovariši, dobri kristjani, so se naglo odpravili z menoj v cerkev, v kateri sem kot dijak stregel pri daritvah sv. maš. Po sv. maši mahali smo jo čez Mokronog do Radeč in drugi dan prevozili smo se čez Savo in stric je rekel, da smo tu na štajarski meji in da nimamo več dolgega pota do Zidanega mosta in od tod se bomo peljali po železnici. Silno sem se veselil videti tisto „peklensko mašino“ od ktere so mi v mojih otročjih letih stara mati pripovedovali, da jo peklenšček goni, (kajti pri nas Belokranjcih so železnice bele vrane). Ob 7. uri sedeli smo na železničnem vozu mešanega vlaka in drdrali celi dan po krasni štajarski deželi. Prišli smo še le v temni noči v Bruck ob Muri. Tu najeli smo si nekega voznika, kteri je s težkim vozom, strašansko lenimi konji z nami lazil proti Leobnu. Zmrznil bi bil, ko bi me ne bili tovariši stisnili med-sé, kajti bilo je že okoli vseh Svetih in ta kočija ni imela nikakoršnih sten in strehe. V Leobnu, rudarskem mestu, smo prenočili. Drugi dan drsali smo jo čez Eisenerz. Med potjo ogrel sem se tu in tam pri plavžnih pečéh (Schmelzöfen), ktere se nahajajo v dolini Trofaiach pod Železnikom. Dospevši na Železnik (Eisenerz) udrla se mi je kri iz nosa, kajti ojster zrak mi je skoraj sapo zaprl. Sneg je burja gnala in motala, da skoraj nismo drug drugega

videli. Ko smo prišli v romantično dolino Rottenmann, smo se nekoliko oddahnil, kajti tu je bilo prav mirno. Prestati smo morali še vremenske težave čez hrib pri Liecnu. Pot čez Windischgarten do Welsa bila je sicer spretna, ali za-me silno težavna, kajti opešal sem bil po tako trudopolnem potovanji tako, da nisem mogel na nogah stati. Od Welsa do Passave drdrala sva s stricom po železnici, med tem ko so jo tovariši s svojimi starimi bolj vtrjenimi podplati tje peš pomerili.

Passau bil je naš „Ausrüstungsort“. Tukaj je že čakal na-me koč s sedmimi predaleci, ktere je stric napolnil z robo, ktera nas je že čakala „peštelana“ tam iz Nürnberga od kupca, pri katerem je vžival moj stric „kredit“. Najprvo omenil mi je stric ceno vsakega kosa in ducenta ter rekel: pod zgubo ne smeš tržiti, za polovico na dobiček prekaniti ljudi je pa greh. Trži spodobno. Bog ti daj srečo! Po dvadnevem počitku vzeli smo vsak svoj koč (križ bi rekel) na hrbet in s palico v roki podali smo se iz prijaznega mesta Passau, ktero leži tik avstrijske meje ob Donavi pri izteku reke Inn, in ktero najboljše lišpa stolna cerkev, po deželi kraljevine Bavarske, da po prav tuji deželi vsak sebi; samo z menoj je šel stric, da me podučí o „hausiranji“ toda zapustil me je že tretji dan, rekoč, da v treh tednih se sni-

1. napravijo mednarodne agrarne postave in se narodno gospodarstvo primerno preosnuje. Cena žitu naj bi se določevala po državnem potu, da bi se že vsaj stroški pridelovanja s tisto pokrivali. Država naj napravi državne žitnice, v katere se bode v obilnih letih žito po državnem potu nakupovalo. Proti inostranstvu in proti Ogerski naj se vpelje varstvena carina, z Nemčijo naj se pa carinska zveza napravi. 2. Užjtnina naj se ali odpravi, ali pa vsaj olajša, zemljiščni davek, davek od poslopja in plačila v denarjih naj se zmanjšajo. Ustanové naj se državni uradi, ki bodo skrbeli za zdravstvene zadeve; po železnicah naj se pa vpeljejo najceneje tarife, ki so sploh mogoče. 3. Denarstvo naj se tudi povsod v državno oskrbnitvo vzame. Ob enem naj se napravi postava proti oderuhom z natančno določenimi obrestmi. Zemljiščno-vknjiženi dolg naj prevzame država v amortizacijo, ktera naj ob enem skrbi, da bota kmet in mali obrtnik imela po ceni denar pri rokah, kedar ga bota potrebovala. Obresti v poštni hranilnici naj se na male uloge zvišajo; denar, ki do sedaj mrtev leži po blagajnicah, naj se rasposodi na nizke obresti posestnikom, kar bi v bodoče po blagajnah primanjkovalo, določiti bi morali milijonarji s svojimi doneski, za katere bi ne dobili nikakih obresti in tudi povračila ne. Obresti za državne dolgove naj se znižajo, c. kr. avstro-ogerska banka naj se podržavi in državna banka naj se vstanovi. 4. Vpelje naj se neposredna volilna pravica in kmetijske zbornice naj se vstanové. 5. Narodnostno vprašanje, ktero narodno-gospodarstvo v napredku le ovira, naj se izroči v pretres za to odločenemu odseku. 6. Nemščina naj se določi za državni jezik. Vsaka narodnost naj se pa v svoji deželi maternega jezika poslužuje, kolikor se ji ljubi. Če pa ni drugače, naj pa cesar sam jezikovno vprašanje določi!

Vnanje države.

Turčija je, kakor znano, poslala vevlastim okrožnico, v kateri dokazuje, da *turško-bolgarska pogodba* ni zoper Berolinski dogovor. — Glasilo ruske vlade „Journal de St. Petersburg“ pa piše o tej okrožnici tako-le: „Ako je ona okrožnica istinita, tako ž njo ni izključeno porazumljenje o prvi in tretji točki bolgarskega dogovora, ker Turčija priznava, da je obnovenje polnomoči gubernatorja iztočne Rumelije samo vprašanje zaradi oblike, a Rusija o tem drugače misli, ako se namreč spremeni statut, more se to zgoditi le s porazumljenjem vlad. Kar se pa tiče druge točke, da ima biti vojna podložna sultanu, ker to zahteva nadvlada sultanova, je to zoper pravo na izhodu običajno, ker krščanske vasalne zemlje niso bile nikoli dolžne dajati Turški pomožnih čet za vojno. Podredjenje bolgarske vojske bi bilo zoper Berolinski dogovor. Knez Aleksander ni imel oblasti oddaljiti se od načelnih vprašanj. Podredjenje bolgarske vojske more na vzhodu strasti izbuditi ter imeti nevarne posledice in voditi do bratomornih vojsk. Rusija, ki je Bolgarsko osvobodila, ne more dopustiti, da bi bolgarska vojska bila poklicana na tak boj. Ako so na to pozabili v Sređci, drugod niso.“ — „Temps“ javlja, da se vrše sedaj neposrednje razprave med Petrogradom in Carigradom o teh ruskih pogovorih, ter mislijo, da se bodo sporazumeli. Vsak vidi, kaj Rusija hoče, kaj ji ne dopade. Knez Aleksander je ni vprašal za privoljenje, ali sme začeti vstajo, niti je ni vprašal, ali se sme s Turčijo pogoditi. Rusija se boji za svoj vpliv na Bolgarskem, ter se boji, da bi se knez še bolje ne vtrdil in ne očvrstil. Odpustiti mu noče, knez se pa menda tudi noče ukloniti, ali kako je že to? Sicer pa podredjenje bolgarske vojske pod sultanovo gotovo nikomu ne dopade, in Rusija menda v imenu vseh kristjanov brez razločka veroizpovedanja govori, ako pravi, da noče gledati, kako bi

se kristjan zoper kristjana pod zastavo polumesca bojeval. Sicer se je to že večkrat zgodilo, pri Nikopolji in Kosovem polji, a ta čas je Turčija bila v mladeniški dobi in delovala z močjo in pogumom, sedaj se je pa že postarala, a se vé, starci tudi hudo breajo, kedar jim gré za življenje.

Načrt postave, ki ga je pruska vlada državnemu zboru predložila gledé preosnove zloglasnih majevskih postav na *Nemškem*, se blizo tako-le glasi: § 1. Za izvrševanje duhovskega stanu se ne zahteva nič več znanstven državni izpit. Dotične določbe majevskih postav se s tem ovrežejo. § 2. Določbe dotičnih paragrafov iz leta 1873 gledé ustanovitve gimnazijskih konviktov po duhovskih oblastih tudi niso več veljavne. Ravno to velja o ustanovi konviktov po velikih šolah in po tistih cerkvenih semeniščih, ki so vtemeljeni na podlagi velikih šol. Taki konvikti so podvrženi splošnim postavnim določbam o državnem nadzorništvu pri poduku in izgoji. § 3. Državno nadzornitvo po duhovskih semeniščih ravnalo se bo odslej po postavnih določbah o državnem nadzorstvu poduka in izgoje po zavodih. Nasprotne majevske postave nimajo več veljave. § 4. 1. § postave od 12. maja 1873 ni več veljaven. Cerkvni služabniki zamorejo le taki biti, ki izvršujejo pravice in opravila, ki so z duhovsko službo v zvezi. § 5. 2. § majevskih postav ostane le še veljaven, če se kdo iz službe odpusti, ali pa tako prestavi, da se mu dohodki zmanjšajo. § 6. Kraljevi sodni dvor za cerkvene zadeve se razpusti. § 7. Priziv na državo določen je le pri takih določbah duhovske gosposke, s katerimi je v zvezi zguba cerkvene službe in dohodkov ali pa zmanjšanje poslednjih. § 8. Priziv na državno oblast iz javnih interesov se odpravi. § 9. O vsakem prizivu ima razsodbo državno ministerstvo. § 10. Ako se priziv spozá opravičen, je dotična določba neveljavna. kolikor se namreč dotika državljanskih pravic, posebno pa izgubo službe ali zmanjšanje plače. § 11. Kako da naj se to vrši, določila bo kraljeva določba. § 12 in 13 govorita še dalje o pritožbah in kazenskih zadevah. — Pruska vlada ob enem trdi, da je že zdavnej želela višjim duhovnikom izgojo mladega naraščaja izročiti, kolikor se to z državnimi postavami vjema. Vše pred dvema letoma, pravi Bismark, bi se bilo to zgodilo, ko bi se ne bil ravno parlament vedno vmes vtikal in tega tako strogo od nje zahteval, da bi bil potem vsakdo mislil, da se je vlada opozicije zbala, če bi bila dovolila. Sedaj pa, ko je ravno na tem polji nekako mirno, vlada ta mir porabi in predstoječi načrt sama stavi, da se reč prej ko prej v red spravi.

Francozi so Nemcem najnovejšo puško izmaknili, kakoršno je nedavno nemški gardini polk „Elizabeth“ za poskus dobil. Puške so opetovalke (neke vrste „Repetirgewehr“). Tatvina zgodila se je v grajski kosarni v Berlinu dne 28. januarja ob 9. uri zvečer. To je namreč sploh čas, ko v kosarni že nobenega častnika več ni, razun tistega, ki ima dnevno službo. Tisti večer je pa kraljica neko veselico napravila, ktere so se skoraj vsi častniki vdeležili. V vojašnici je bilo toraj samo moštvo doma. Kar pride ob 9. uri velik človek v opravi saksonskega častnika, ki je imel izredno velik plašč na sebi, ter je vprašal prvega vojaka, ki ga je srečal, kod bi prišel do najbližnje kompanije. Vojak mu pokaže hodnik, kamor se je „častnik“ takoj podal in ondi k ograji stopil, na ktero so puške naslonjene stale, katerih eno je takoj v roke vzel in jo ogledovati začel. Ko se med tem neke vrata odpró, prostak venkaj stopi, „častnik“ prav regimentno nad njim zareži, da se je revež takoj „zgubil“, med tem „zgubi“ se pa tudi „častnik“ sam s puško pod plaščem. Vojak na straži mu je še spodobno čast skazal in s tem je bil končan prvi prizor. Teden dni pozneje, okoli 5. februarja, dobil je pa v Be-

rolinu vojni minister iz Pariza sporočilo, da je v rokah francoskega vojnega ministerstva najnovejša nemška puška, na kateri je vtisnjen pečat 11. kompanije 3. polka gardnih grenadirjev „kraljica Elizabeth“. Lahko si je misliti potegujene obraze v Berlinu o tej nepričakovani novici, in to temveč, ker v višjih krogih niti vedeli niso, da je polku ta in ta dan jedne puške zmanjkalo. Če je resnično, se bode Nemcem silno pokadilo, da so jih Francozi tako prekanili.

Oglejmo si danes tretjo vladi nasprotno prevratno skupino na *Španjskem* tako zvane Izabeljce. Stranka nikakor ni majhna in po tihem jako vstrajno dela, ob enem pa ravno zaradi tega politikarjem prav veliko preglavico napravlja, ker se skrbno varuje, da jim ne pokaže kake slabosti. Namen ji je, bivši kraljici Izabeli II. zopet na prestol pomagati. Če je to pametno, bomo takoj videli. Kraljica Izabela je že priletna gospa, pri kateri na možitev in na kakega naslednika ni več lahko misliti. Nekaj let morda bi že vladala, potem pa prestol zopet prazen ostane, za katerega bi se razni pretendenti zopet pulili. Krvavi boji bi bili prva in vseskozi neopravičena posledica tega čina. Ta stranka je toraj Španiji le na nesrečo, ki bode k revoluciji morda iz vseh še največ pripomogla. Najmanj pomenljiva in najslabejša je pa četrta stranka bivšega ministra Romea Robleda. To vam pa niso drugzega nego okameneli nezadovoljnejši, kateri bodo vsaki vladi, naj že bode potem na prestolu Kristina ali Izabela, kolikor se bo le dalo, nagajali. Začeli bodo te svoje nagajivosti že sedaj pri novih volitvah. Če se posreči Canovasu, da se bode njegov kabinet obdržal in z njim vred sedanja kraljica Kristina na prestolu, potem bi vlada najboljše storila, kar sploh storiti more, če bi četrto stranko prej ko prej popopolnoma vničila.

Izvirni dopisi.

Iz Šmartna v Tuhinjski dolini, 17. febr. Večer 13. t. m. bil je za našo vas in celo okolico strašen. Bilo je ravno okoli polu 9. ure zvečer, ko so se ljudje ravno k počitku spravljali, kar zaslišimo žalostni glas zvona in vpitje: Gori, gori! Ravno na sredi vasi stoječe gospodarsko poslopje vdove Reze Hribar je začelo goreti. V kaki nevarnosti je bila vsa vas, si lahko vsak misli, ker je poslopje polno klaje ravno v sredi vasi in na vse strani s slamnatimi strehami obdano s plamenom gorelo. Farovško gospodarsko poslopje in kozolec je bilo le kakor dva sežnja proč, tako, da se je kozolec že začel vžigati. Hvalevredno so se obnašali fantje, ki so bili brž na najbližnjem farovškem poslopiju in kozolecu z vodo in kljub hudi vročini tako blizo ognja niso odjenjali ter vselej z vodo vgasili streho, kolikorkrat se je vžgala. Pribiteli so ljudje kmalo tudi z vseh sosednih vasi na pomoč. Ker v celi dolini brizgalnice ne premoremo, in je bilo okoli poslopja še mnogo snega, začeli so ogenj kar s snegom zametavati, da so ga vkrotili. Tudi c. kr. žandarmerija je bila takoj pri požaru in storila svojo dolžnost. Da bi ne bilo tako tiho in mirno brez sape, ves trud pridnih gasilcev in donašanje vode pridnih deklet bilo bi zastoj.

V ponedeljek 15. t. m. imeli smo v zahvalo za tako čudno rešitev iz še večje nesreče sv. mašo z blagoslovom in zahvalno pesnijo. Kako je ogenj nastal, nihče ne vé. Posestnica ni bila zavarovana, toraj ne bo dobila od nikoder druge pomoči, kakor kar ji bodo usmiljeni ljudje in sosede dali. Gospodarji ne odlašajte in zavarujte svoja poslopja!

Domače novice.

(Knjige družbe sv. Mohorja) letos izdane bodo sledeče: 1. Življenje Marije device in sv. Jožefa. 2. Šmarnice, čisto nova knjiga. 3. Občne zgodovine enajsti zvezek, ki bode prinašal dogodke v 17. in 18. stoletji na Francoskem, na Angleškem in pri Ircih. 4. Slovenski pravnik nas bode nadalje podučeval, kako nam je delati pogodbe, da nam ne bodo na škodo. 5. Slovenske večernice in pa 6. koledar za leto 1887 skrbela bodeta za kratek čas o zimskih večerih. — Podvizajte se toraj dragi Slovenci z naročnino za letos, saj stane taista samo 1 goldinar.

(Slovensko gledališče.) V nedeljo 21. t. m. predstavljal se bode v deželnem gledališču „Tambur v Puebli“, burka s petjem v 3 dejanjih. Predstavljala se je zadnjikrat leta 1872, pričakovati je toraj polne hiše. Igra je dobra in je v njej mnogo petja, med tem moški in mešani zbori.

(V katoliški družbi) je v sredo 17. t. m. nadaljeval govor o jezuitih mil. gosp. prošt dr. Anton Jarc. Izpeljeval je zgodovino tega svetovno znanega

demo, če Božja volja, v mestu Pfarrkirchen v gostilni pri „grünen Baum“, češ, da tam je „niderlag“ (zaloga) za krošnjarje.

Milo mi je bilo pri srei, ko sem stal tu zapuščen od zadnjega človeka iz naše drage domovine, pod milim nebom, na tujih in meni še neznanih tleh. Vzel sem v roke zemljevid bavarske kraljevine, katerega sem doma iz atlasa posnel, da se malo orientiram, kajti prebivalcev in njih govorice niti razumil nisem, težko jih toraj za svet vprašati. Mučil sem se cele tri tedne od hiše do hiše ter ponujal robo, kajti butara na hrbtu se mi ni nič kaj prilagala, silno bi je rad zljajšal, toda pri petdeset kmetih posrečilo se mi je, da sem komaj pri petih ali šestih kaj prodal. Slišal sem le: „mir kafen nix“, „mir brauchen nix“, „mir haben de sacha g'nua“, „s komma täglich stucka zwölf krauna (Krainer) daher“. Stric mi je tudi rekel, da naj bom varčen, ne da bi po gostilnah živel. Zivež naj si izgovorim koj pri robi, da s kmeti zajmem in da pri kmetih prenočim.

Vse to je bila silna naloga za ex-dijaka. Ni mi nič kaj dopadlo, večkrat so se mi oči strnile, da sem v stan zabredel, v katerega ni bila moja volja stopiti. Pri tem težavnem poslu tolažila me je le prijaznost ljudi, kajti pozdravljali so me povsod s krščanskim „Gelobt sei Jesus Christus“, in čeravno te ne po-

znajo, srečaje te pozdravljajo z „Grüss Gott“. Bili so za čas, ko sem bil jaz na Bavarskem, prebivalci izgled kristjanov, kako da se sedaj držijo, zakaj jim Prus žilce napenja, mi ni znano. Ko pridem že v mraku do hiše z napisom: „Herr bleibe bei uns, denn es wird abend werden“, poprosil sem za prenočišče in bil prijazno sprejet. Kar slišim glas: „zur suppen“, bil je glas zapovedujočega hlapca. Zdaj ti prihrumé hlapci in deklet, bilo jih je osemnajst, v sobo pred mizo, na kateri je stala skleda mleka, ter pričnejo moliti: „Was aufgesetzt ist uns auf den Tisch, dass segne uns o Herr Jesu Christus“. Meni rekli so: „Setz' dich auch zube, Landsmann“. Se vé, da si nisem dal dvakrat reči. Za tem mlekom prišlo je na mizo „Grieskoch“. Med vsemi je meni najboljše dišalo, ko sem zadnji položil žlico na mizo, vzdignili so se vsi iz-za mize ter poklekili k stolam in klopem in z raznimi molitvami Boga zahvalili za prejeti dar, ter končali z rožnim vencem. Po molitvah nagovoril me je hišni hlapec: „Mogst schlafen gehen?“ jaz mu pritrdim da, kajti bil sem potr po celem životi. Hlapec me pokropi z blagoslovljeno vodo, ktera je bila shranjena v pri hišnih durih viseči posodici in jaz sem vošil vsim „Gute Nacht“, ktero vošim tudi sedaj potrpežljivim bralcem. Božidar Rožanski.

reda po smrti sv. Ignacija dalje, omenjal plodonosne delavnosti tega reda po vseh delih sveta, njihovih zaslug za učenost, za znanost, za razširjenje božjega kraljestva med pagani. Prišel je poslednjič do preganjanja tega reda, ki se je začelo na Portugalskem, kjer so prav trinoško ž njimi ravnali, in se je potem razširilo po vseh delih sveta. V Evropi so jih sovražili prav posebno enciklopedisti, jansenisti pa absolutne vlade, oziroma njih velemožni ministri. Papež Klemen XIV., mislé, da odvrne huji zleg, odpravi red jezuitov. Sedaj so pa bila vrata nejeveri na stečaj odprta, vlade so odpravile red, ki je branil tudi prestole, najhuje je zadelo to bourbonske vladarje, a ti so bili tudi izmed preganjancev reda jezuitskega. Govornik je dalje razložil, kako je Pij VII. povrativši se iz francoske sužnosti, zopet obnovil red, ki se je začel širiti in delovati v istem duhu, kakor njegov začetnik. Slišali smo pripovedovati, kake vrste ljudje posebno sovražijo jezuite, preganjanje katoliške cerkve se povsod začelja z jezuiti, za temi pa pridejo na vrsto drugi redovniki, potem pa še svetni duhovniki in poslednjič katoliki vseh stanov. — Govornik nam je povedal prav zanimive date o osnovi in organizaciji tega reda. Poslednjič pa je omenil razgovora o jezuitih v ogerskem državnem zboru, ko je minister Trefort rekel, da on sicer ni poklical jezuitov, tedaj jih ne more zagovarjati, a resnico mora povedati, in to je, da je njih gimnazija v Kaloči izmed najboljših v deželi. Pohvala, izrečena na takem kraju, in po takem državniku, ki sam spozná, da se sicer ne more navduševati za red, več veljá, kakor vse klevetanje nevednih klevetnežev, ki drug za drugim govoré, in učenost skazujejo s tem, da zgodovino kazé.

(Društvo tiskarjev, litografov in kamnotiskarjev za Kranjsko.) (Konec.) V teh 18 letih, odkar društvo obstoji, izdalo je: za podporo bolehnim udom 4152 gld. 34 kr., za pogrebne podpore 400 gl., vdovam 150 gl., popotnim 1106 gl. 60 kr., blagajnikom (pa še le od leta 1879 semkaj 260 gld., zdravnikom (od leta 1880) 300 gld., za razne stroške 763 gl. 15 kr., za izobraževalne namene 5345 gld. 54 kr., članom brez dela 1027 gl. 78 kr.

Društvene pravice, katerih je vsak ud deležen, so: Kedar oboli, dobiva na teden po 8 gld. podpore, ako bolezen ne traja več nego 26 tednov, kar je čez pa po 6 gld. zopet družih 26 tednov. Ako bolnik med tem še ne ozdravi, vleče v teku družega leta le po 3 gld. na teden tako dolgo, da se popolnoma pozdravi. Zdravnika ima vsak član brezplačno in je tukajšnji društveni zdravnik gosp. dr. Josip Derč. Za pogreb se plača za vsakim udom njegovi družini 50 gld.; kdor nima družine, pokoplje ga društvo. Invalidni udje dobivajo po 3 gld. na teden podpore. Vdovam se izplačuje enkrat za vselej po 50 gld. Kdor nima dela, dobiva če ima družino po 5 gld. na teden, samec pa po 3 gld. skozi 6 tednov. Ako odpotuje, dá se mu 8 gld. na roko.

Popotnim, ki se tukaj oglašajo, izplačuje se po 1 gld. 50 kr., v Novem mestu pa po 50 kr.

Časnikov imajo več strokovnjaških in družih političnih in lepoznanstvenih. Za vse te dobrote donaša vsak ud na teden po 36 kr.

Službujejo udje tega vzglednega društva v 7 tiskarnah in sicer: pri Blazniku 11 pomočnikov in 4 učenci, tu so tudi kamnotiskarji vmes; v „Katoliški Tiskarni“ 7 pomočnikov in 3 učenci; pri Kleinmayerji 33 pomočnikov in 7 učencev; pri Klein in Kovači 4 pomočniki in 3 učenci; pri Milieu 4 pomočniki in 5 učencev; v „Narodni Tiskarni“ 13 pomočnikov in 6 učencev, in pri Krajci v Novem mestu 3 pomočniki in 1 učenec.

Poleg že imenovanih knjigotiskarn je še ena v Postojni. Toraj ima kranjska dežela vsega skupaj 8 tiskarn.

Med temi je: 5 principalov, ki so izučeni knjigo-tiskarji, 1 netiskar in dve tiskarni („Narodna“ in „Katoliška“ kot društvena ustanova) nimata principalov. V službi so 4 faktorji, 3 korektorji, 56 staveev, 8 strojevodjev, 2 tiskarja, 1 litograf, 2 kamnotiskarja, 24 učencev za stavee in 5 za tiskarje. Najmlajši pomočnik doživel bo letos 19. spomlad in najstareji preživel je že 70. zimo.

Navadni čas dela traja 10 ur in sicer zjutraj od 7. ali 1/2 8. ure pa zvečer do 1/2 7. ali 7. ure s poldrugournim presledkom opoldne.

Tiskarskih strojev imajo vseh skupaj 15, ktere povsod gonijo hlapci, le pri Kleinmayerji imajo vprežen plinov motor. Svečava je v štirih tiskarnah plinova, v štirih pa petrolej.

(Pro domo premogarjem.) Gospod vrednik, zakaj bi pa jaz ene ne rekel, ker mi je prav dobro znana o kateri mislim govoriti. Premogarji v Ljubljani z velikanskim dobičkom, ki ga jim vsak razprodan železnični voz v okroglem številu 20, reci dvajset goldinarjev vrže, niso zadovoljni, temveč bi še več radi, ter so si nekoga najeli, ki je naprvo v „Sl. Narodu“, potem pa še v „L. Ztg.“ Ljubljančanom s številkami dokazoval, koliko da premogarje same ta črni spak veljá in da zaradi tega skoraj ni drugače mogoče, kakor da mora vaga bolj pičla biti. Na veliko srečo za nas, ki s premogom kurimo, je dotični ročni računar nehal s svojimi dokazi, sicer bi ga bila natančnost, s katero je razne stroške premogarjev našteval, kmalo tako daleč pripravila, da bi mu bil račun še svoto pokazal, ktero morajo premogarji ljudem še po vrhu dajati, samo da premog spečajo! Marsikako bedarijo človek prenese, ta je pa vendar-le prevelika, da bi jo vrjel, kdor je le količkaj kedaj v svojem življenji imel s premogom opraviti. Kedar bom imel čas, dokazal Vam bom tudi s številkami, da je pri vsakem železničnem vozu v Ljubljani dvajset goldinarjev! Zarad tega sem odločno proti temu, da bi se premog podražil. Kdor ne more s tem dobičkom shajati, naj pusti trgovino s premogom, s tem se bo le svojim sotrgovcem prikupil!

(Iz Celja) se nam naznanja: Leta 1885 sta obhajala častitljiva starčka Jožef in Jera Mirnik v Medlogu svojo biserno poroko, to je: dotlej sta živela v srečnem zakonu 60 let. To zimo jela sta hirati: 17. februarja je umrla žena Jera, 18. februarja pa mož Jožef; pokopala se bota v enem sprevožu 20. februarja.

(Oboji so si enaki), nemški namreč in laški „irredentovski“ listi; kedar je treba čine in dogodke naše cesarske hiše objavljati — molčé kot grob; k večjemu, da se tak „irredentovski“ vrednik še odloči dogodka, o katerem se že po celi Evropi govori in piše, s tremi besedami omeniti. Dogodbe na nemškem cesarskem in na laškem kraljevem dvoru pa avstrijski „irredentovski“ listi na dolgo in široko opisujejo, kakor bi jih moral vsak Avstrijec na pamet znati. Sami ne vemo ali bi se bolj čudili piškavemu domoljubju naročnikov takih listov, ali pa nesramnosti listov samih. Lahko pa rečemo, da so naročniki lista in list naročnikov popolnoma vredni.

Zahvala.

Podpisani izreka v svojem, kakor tudi v imenu šolske mladine najtoplejšo zahvalo preblagim dobrotnikom čč. gg. Simonu Zadniku, župniku, in Jak. Pokorn-u, kaplanu na Čatežu, ter Ferdinandu Froidl-nu na Cerini za izdatno podporo, s katero so zamogli otroci Čateške šole obiskati zverinjak v Brežicah.

Dobili so otroci, ko so si divjačino ogledali, po dobroti omenjenih gospodov obilo kruha v prostorih gosp. J. Kolenca v Brežicah, kteremu se in njegovi gospej za postrežbo prirsčena zahvala izreka.

Omeniti mi je še posebne darežljivosti g. kateheta S. Pokorn-a, kateri je preteklo šolsko leto mnogo pisalne priprave med šolsko mladež razdeliti blagovolil, ter vrh tega še učenec in učenkam čez 25 prav lepih knjig različne vsebine podaril.

Konečno izreka podpisani še prav iskreno zahvalo velikemu dobrotniku naših šol, oziroma šolske mladine, g. dr. Ig. Namorš-u, županu itd. na Jesenicah, ki je bolne otroke brezplačno zdravil, kakor tudi brezplačno zdravila dajal. Vsem dobrotnikom povrni Bog stotero.

V Čatežu, 16. februarja 1886.

Alozij Račič,
nadučitelj.

Telegrami.

Dunaj, 18. febr. Med knjigami, ktere je naučno ministerstvo ukazalo iz dijaških bibliotek odpraviti, nahajala se je tudi ena popisovajoč francosko-nemške boje leta 1870: to knjigo je nek dijak v Budejovicah čital in ga je tako navdušila, da je javno na na ulicah čez našega cesarja zabavljaj. ga razžalil in kričal: „Pereat Avstrija!“ „Vivat Bismark!“ Zato jo je minister odpraviti dal.

Trst, 18. febr. V Chioggii pri Benetkah pokazala se je kolera.

Atene, 18. febr. Nekaj evropejskega brodovja križari pred Volom. Nejevolja na vlado je velikanska, ker se za nič ne odloči. Vojni minister šel je v Tesalijo na vojaški ogled.

Carigrad, 19. febr. „Havas“ sporoča, da je Turčija iz Ruske dobila sporočilo, da se zлага z bulgarsko-turško pogodbo, ker se je izpustila točka o vojaški podpori, ktero bi morala Bolgarija Turkom dajati.

London, 19. febr. Vlada je izdala v dolnji in gorenji zbornici izjavo, da se bode Grški nasproti zvesto držala Salisburyjeve politike, ktero tudi izvršiti misli. Rosenberry je bil povabljen na politični banket, pa se je pismeno opravičil, da ne more priti, ker mu časa primanjkuje. Konečno je še pristavil, da vlada vedno dela na ohranjenje miru v koncertu skupne Evrope. Gladstonova in Rosenberryjeva izjava našli ste jako sočuten odmev v jutranjih listih, ker se jim zdite jako pomenljivi za ohranjenje miru.

Tuji.

17. febr.

Pri **Malléu**: J. Pollak, pos. livarne za črke, z Dunaja. — Beweis in Ficht, trgovec, z Dunaja. — Viljem Hoffmann, fabrikant, iz Ascha. — Peter Ueberbacher, iz Bocna. — Tamassi, e. k. voj. intendat, iz Grada. — Mallner, pos. hotela, z Bleda.

Pri **Slonu**: Braun in Jamnitz, trgovec, z Dunaja. — Koch, e. k. general, s soprogo, iz Zagreba. — Franc Prohaska, e. k. nadporočnik, iz Zagreba. — Dr. Travnar, e. k. sodn. pristav, s soprogo, iz Logatca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Paskval Segante, umetnik, z družbo, iz Londona. — Janez Jednik, zasebnik, iz Celja.

Pri **Avstrijskem caru**: Leopold Freytag, izdelovalec klobas, iz Eisenacha.

Pri **Virantu**: Babetta Eržen, zdravnikova soproga, z družino, iz Kočevja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	736.91	+ 1.0	sl. svz.	oblačno		
18. 2. u. pop.	736.71	+ 4.0	sl. szp.	oblačno		0.00
9. u. zveč.	737.62	+ 1.8	sl. szp.	oblačno		

Oblačno in južno. Srednja temperatura + 2.3° C., za 2.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

17. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 95 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 05 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	102 „ 25 „
Akcije avstr.-ogerske banke	873 „ — „
Kreditne akcije	301 „ 10 „
London	126 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 02 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 96 „
Nemške marke	61 „ 85 „

Borove popke

od polomljenih borovcev (izključljivo le od teh) kupuje v vsaki množini in po najboljši ceni

Josip Levec,

(2) trgovec pri mesarskem mostu.

Najboljši
papir za cigarete

je
LE HOUBLON

Francoski izdelek

CAVLEY-a & HENRY-a v Parizu.

Pred ponarejenim svarimo!

Ta papir priporočajo gg. dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann, profesorji kemije na Dunajski univerzi, jako toplo in to zaradi tega, ker je jako fin, popolnoma čist, in ker nima prav nobenih škodljivih snovi primešanih. (12)



Cavley & Henry
17, rue Béranger, à PARIS